

Azkenik, gainerako zergek bezala, zerga bereziek ere balio negatiboak jaso zituzten (-%10,5). Protagonista nagusia eta bakarra, hazkunde positiboak izateagatik, tabako laboreen gaineko zerga izan zen berriz ere (%11,0), eta hori errepikatzen joan da azken hilabeteetan. Aitzitik, hidrokarburoak (-%14,2) eta elektrizitatea (-%17,1) bezalako zergek ez zituzten alde batera utzi urteko lehen hilabeteetako erregistro negatiboak, kontsumo txikiagoak izan zirelako lehen kasuan eta prezio baxuagoak bigarreanean.

Arlo finantzarioa

Krisiak finantza sustrairik ez duen arren, jarduera ekonomikoaren jaitsierak eta ziurgabetasun sozialak finantza merkatuak astindu zituzten. Otsailean eta martxoan bizi zen konbultsio gogorren ondoren, apirilean eta maiatzean egoera egonkortu egin zen. Hegakortasunak behera egin zuen, eta kotizazioak egonkortu egin ziren, baita galdutakoaren zati bat berreskuratu ere. Hala, burtsek irabazi orokortuak eskuratu zituzten, urteko balantzea negatiboan jarraitu arren, eta arrisku sarien gaineko presioak lasaitu egin ziren. Hobekuntza hori gertatu zen inbertsiogileek banku zentralek hartutako ezohiko estimulu neurrien berri izan ahala, eta, hala, gobernu nazionalak zerga, finantza eta lan arloetan hartutako neurriekin batera gertatu zen.

ADIERAZLE MONETARIO ETA FINANTZARIOAK

	2018	2019	2019			2020		
			Abend.	Urt.	Ots.	Mar	Apir.	Maiat.
Interes tasa ofizialak (%)								
Europako Banku Zentrala	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Erreserba Federala	2,50	1,75-1,50	1,75-1,5	1,75-1,5	1,75-1,5	0,25-0,0	0,25-0,0	0,25-0,0
Japoniako Bankua	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10
Ingalaterrako Bankua	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,10	0,10	0,10
Txinako Banku Popularra	4,35	4,15	4,15	4,15	4,05	4,05	3,85	3,85
Brasilgo Banku Zentrala	6,50	4,50	4,50	4,50	4,25	3,75	3,75	3,00
10 urteko zor publikoaren errentagarritasuna								
Alemania	0,25	-0,19	-0,19	-0,44	-0,61	-0,46	-0,59	-0,45
Espainia	1,42	0,47	0,47	0,23	0,28	0,68	0,73	0,57
Grezia	4,38	1,48	1,48	1,18	1,36	1,65	2,17	1,51
Erresuma Batua	1,27	0,83	0,83	0,53	0,44	0,36	0,23	0,18
Italia	2,77	1,43	1,43	0,92	1,13	1,53	1,78	1,49
AEB	2,69	1,91	1,91	1,52	1,13	0,70	0,63	0,64

Iturria: Europako Banku Zentrala (EBZ) eta Espainiako Bankua.

Zehazkiago adierazita, Europako Banku Zentralak (EBZ) bere horretan utzi zituen interes tasa ofizialak eta larrialdietarako programa bat abiaraztea onartu zuen, larrialdi pandemikoa erosteko programa (PEPP) izenekoa, koronabirusaren pandemiari aurre egiteko. Programa horren bidez, 750.000 milioi euroko aktibo publiko eta pribatuak eskuratuko ditu eta 2020. urtearen amaierara arte indarrean egongo da. Halaber, Gobernu Kontseiluak adierazi zuen euroguneko ekonomiari eusteko behar den guztia egingo duela, eta ohartarazi zuen prest dagoela bere aktiboen erosketen bolumena handitzeko eta bere osaketa "behar den bezainbeste eta behar den denbora guztian" doitzeko.

Erreserba Federalak, interes tasak zerotik gertu dauden mailetara jaitsi eta martxoan estimulu programa ugari martxan jarri ondoren, apirilean eta maiatzean zor merkatuetan jarduten jarraitu zuen, aktibo kopuru handiak erosiz. Hain zuzen ere, maiatzean, AEBetako Altxorraren Departamentuak iragarri zuen zor obligazioak jaulkiko zituela, bigarren hiruhilekoan ia hiru bilioi dolarreko errekorragatik, nagusiki ekonomia suspertzeko plana finantzatzeko, eta mezua ezagutarazi zuen ahal duen guztia egingo duela ekonomiari eusteko, nahiz eta ez dirudien tasa negatiboen aukera aurreikusten denik.

Japoniako Bankuak, bere aldetik, zor publikoko bonuak mugarik gabe erostea erabaki zuen, orain arte urtean 80 bilioi yen erosteko muga zegoen arren, eta horri esker Shinzo Abe presidentearen gobernuak bultzatu duen herrialdeko historiako laguntza ekonomikoen pakete handiena finantzatu ahal izango du. Ingalaterrako Bankuak (BoE) eta Erresuma Batuko Gobernuak batera iragarri zuten "aldi baterako" handitzea, eta inolako mugarik gabe gobernu britainiarrak historikoki finantza-agintaritzan izan duen alde zuzeneko zorpekoa. Ways and Means Facility (W&M) deiturikoa mekanismo iraunkor bat da, BoEk Gobernuari zuzenean mailegua ematen diona, honek bonuak jaulki eta zorraren bigarren mailako merkatura jo behar izan gabe.

Azaleratzen ari diren merkatuetan, Brasileko Banku Zentralak ehuneko 0,75 puntu murriztu zuen maiatzean bere interes-tasa, urteko %3,0ra arte, hau da, beste minimo historiko bat, herrialdearen ekonomia ahuldua suspertzeko eta koronabirusaren pandemiaren inpaktuak leuntzeko ahaleginean. Txinako Banku Zentralak, azkenik, bere diru politika aldatu gabe mantendu zuen. Apirileko eta maiatzeko adierazle ekonomikoek jasotzen dute bere ekonomia ondo bideratuta dagoela dirudiela, eta, horregatik, bertako banku zentralak, oraingoz, ez du beharrezko ikusi salbuespenezko neurri gehiago hartzea.

Zor merkatuetan, Fedek eta EBZk neurriak hedatu izanak testuinguru egonkor baten alde egin zuen apirilean, eta interes tasa subiranoak murriztu AEBetan eta Alemanian. Hilabetea, ordea, ez zen hain barea izan euroguneko periferiako herrialdeentzat, herrialde haietako arrisku sariak sendo hazi baitziren. Apirilaren erdialdera, Espainiaren arrisku saria 156 puntutan kokatu zen,

Portugalena 171 puntutan, Italiarena 253 puntutan eta greziarra 300 puntutan. Igurikimenak maiatzean hobetu izanak eta Europako Banku Zentralak zorra erosteak mesede egin zien Europako hegoaldeko errentagarritasunei, ohiko babeslekuen aldean. Adibidez, Alemaniakoa 14 puntu igo zen maiatzean (apirilean $-0,59\%$ ko errentagarritasuna izatetik maiatzean $-0,45\%$ koa izatera igaro zen), eta Frantziakoak egonkor jarraitu zuen maiatzeko azken asteetan. Hain zuzen ere, Espainiako, Italiako, Portugaleko eta Greziako errentagarritasunek behera egin zuten. Espainian, hamar urterako bonuaren errentagarritasuna $0,57\%$ an finkatu zen maiatzaren amaieran, AEBetako bonuarentzat ezarritako $0,64\%$ aren azpitik, eta Espainiako arrisku saria 102 puntutan kokatu zen, apirilean erregistratutako maila baino 30 puntu beherago.

Dibisen merkatuari dagokionez, apirilean zehar, euroak balioa galdu zuen gurutzatze nagusietan eta dolarraren aldean 1,08 dolarren azpitik jaistera iritsi zen, azken hiru urteetako baliorik txikiena baita. Maiatzean, berriz, monetaren eta zergen ikuspegitik hartutako neurriek sortu zuten konfiantzagatik balioa irabazi zuen. Hala eta guztiz ere, aurten euroak $1,9\%$ galdu du dolarraren aldean eta $3,6\%$, berriz, yenaren aldean. Dena dela, billete berdeak liberaren aldean balioa irabazi izanak –urtarrietik maiatzera bitartean $4,7\%$ egin du gora-, benetako truke tasa nominalari dagokionez, euroak $1,0\%$ irabazteak ahalbidetu du.

ADIERAZLE MONETARIO ETA FINANTZARIOAK

	2018	2019	2019		2020			
			Abend.	Urt.	Ots.	Mar	Apir.	Maiat.
Truke tasak								
Dolarra/euro	1,181	1,120	1,111	1,110	1,090	1,106	1,086	1,090
Yena/euro	130,4	122,1	121,2	121,4	120,0	118,9	117,0	116,0
Libera esterlina/euro	0,885	0,877	0,847	0,849	0,841	0,895	0,875	0,887
Yena/dolarra	110,4	109,1	109,1	109,3	110,1	107,5	107,7	107,2
€ efektibo nominala (%)	99,0	97,3	96,7	96,2	95,6	98,1	97,5	97,7
Burtsa indizeak (*)								
IBEX35	-15,0	11,8	11,8	-1,9	-8,6	-28,9	-27,5	-25,7
Eurostoxx-50	-14,3	24,8	24,8	-2,8	-11,1	-25,6	-21,8	-18,6
Dow Jones	-5,6	22,3	22,3	-1,0	-11,0	-23,2	-14,7	-11,1
Nikkei 225	-12,1	18,2	18,2	-1,9	-10,6	-20,0	-14,6	-7,5
Standard & Poors	-6,2	28,9	28,9	-0,2	-8,6	-20,0	-9,9	-5,8

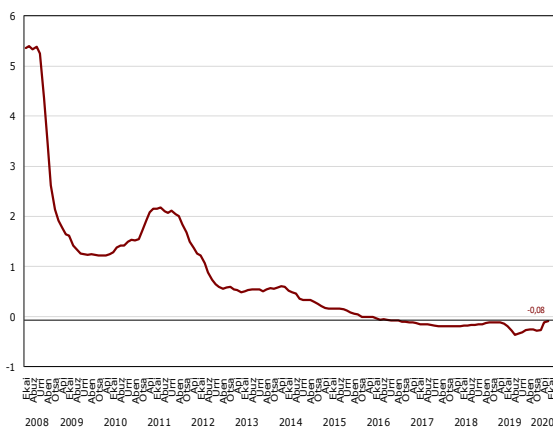
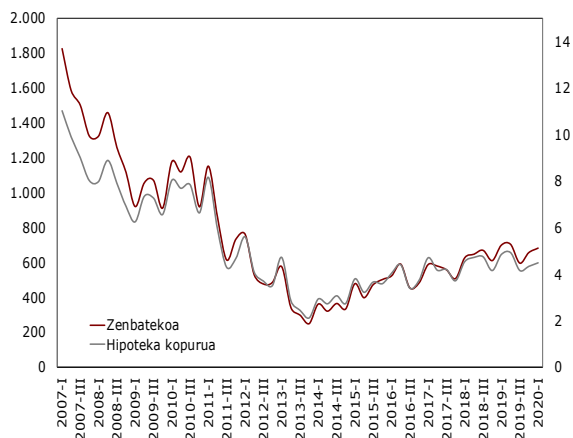
(*) Hazkunde metatua urte hasieratik hilekoaren azken egunera arte.
Iturria: Europako Banku Zentrala (EBZ) eta Espainiako Bankua.

Mundu osoko burtsak amildu egin ziren martxoan. Apirilean, indizeak suspertzen hasi ziren, indar bereziarekin AEBetako parketetan. Europako indizeek, berriz, erritmo apalagoan egin zuten gora. Maiatzean, Standard & Poors indizeak goranzko bideari eutsi zion eta %4,5 igo zen, apirileko %12,7aren ondoren. Eurostoxx 50 europarrak ere %4tik gorako irabaziak izan ditu, baina azken bi hilabeteetako irabazi pilatuak apalagoak izan dira. Ibex 35 indizeak, berriz, %2,5 egin du gora, apirilean %2,0ko irabazia lortu eta gero, eta 7.097 puntutan kokatu da. Hala eta guztiz ere, urteko balantzeak negatiboan jarraitzen du eta Europako parketak oraindik urrun daude koronabirusaren aurreko maila berreskuratzetik.

Etxebizitzaren hipoteken bilakaera

Zenbatekoa (ezkerrean, milioiak) hipoteka kopurua (eskuinean, milak)

Euriborra 12 hilera

Iturria: INE eta Espainiako Bankua.

EBZk likidezia injekzioak bideratu dituen arren, bankuen arteko merkatuko interes tasek, hamabi hilabeterako euriborraren bidez neurtuta, goranzko bideari eutsi zioten apirilean eta maiatzean, eta $-0,081\%$ ean kokatu ziren maiatzaren amaieran. Igoera hori diferentzialaren gorakadaren ondorioa izan zen (kontraparte arriskua), tasa igoeren igurikimenean ondorioa baino gehiago. Euriborra Europako bankuek hamabi hilabeterako dirua mailegatzeko prest dauden interes tasa da. Europari buruzko atzeraldi ekonomikoaren aurrean erakundeen artean mesfidantza handiagoa dagoenez eta berankortasun tasak igoko direla aurreikusten denez, arrisku sariak gora egin du, eta horrek diferentziala handitzen du, eta horrekin batera euriborraren balioa ere bai. Izan ere, bankuen arteko merkatuaren tentsioak ekarri du igoera hori eta, ondorioz, datozen hilabeteetan adierazlea normaltasunera itzultzea espero da.

Martxoaren bigarren erdian, koronabirusa hipoteken merkatura ere transmititu zen. Etxebizitzen gaineko hipotekek %25,6 egin zuten behera eta berau egiteko orduan eskatu zen dirua aurreko urtekoa baino %20,3 gutxiago izan zen. Datu horiek apirileko eta maiatzeko kopuruek utziko duten jaitsiera askoz ere handiagoen aurrerapena baino ez dira, non hipoteken merkatura geldialdi teknikoan egon den. Hiruhilekoaren balantzea ez zen hain txarra izan, baina uzkurdua handiak jaso zituen. Zehazki, aurtengo lehen hiruhilekoan 4.483 hipoteka formalizatu ziren, hots, 2019ko epe berean sinatutakoak baino 648 gutxiago. Horrek esan nahi du %12,6ko beherakada izan zela, eta formalizatutako batez besteko diru kopurua, berriz, %7,6 jaitsi zela. Zenbaki absolutuetan, nolabaiteko hobekuntza nabari da 2019ko azken sei hilabeteetako datuekin alderatuta, baina gogoratu behar da erregistro horiek Higiezinaren Kreditu Legea indarrean sartzeak sortutako ziurgabetasunak baldintzatuta zeudela, milaka eragiketaren itxiera atzeratu baitzuen. Tasa finkoko hipotekak pisu handiagoa izaten jarraitu zuen guztizkoarekiko. Zehatz-mehatz adierazita, hipoteka guztien %44,1 tasa finkoan formalizatu ziren.

KREDITU ETA GORDAILUAK

Urte arteko aldakuntza tasak eta milioi euro

	2018	2019	2019			2020		Aldea 2008-IV eta 2020-I	
			II	III	IV	I	I	Milioi €	Tasa
Kredituak	-3,4	0,1	-2,6	-4,1	0,1	-1,1	67.823,3	-19.596,3	-22,4
Arlo publikoa	8,1	6,6	-1,3	-3,8	6,6	-3,2	7.285,8	5.257,5	259,2
Arlo pribatua	-4,6	-0,7	-2,8	-4,1	-0,7	-0,9	60.537,5	-24.853,8	-29,1
Gordailuak	2,3	6,6	4,3	4,0	6,6	-0,1	83.855,3	7.511,7	9,8
Arlo publikoa	36,6	8,9	5,2	8,8	8,9	-17,4	3.887,9	-1.845,3	-32,2
Arlo pribatua	0,9	6,5	4,3	3,7	6,5	0,9	79.967,4	9.357,0	13,3
Agerikoak	6,6	11,4	8,8	7,9	11,4	4,8	67.930,1	40.942,6	151,7
Eperakoak	-17,3	-13,5	-13,0	-12,7	-13,5	-16,7	12.037,3	-31.585,6	-72,4

Iturria: Espainiako Bankua.

Covid-19k sortutako ezegonkortasuna eta ziurgabetasuna gorabehera, EAEko eragileek zorpetze maila jaitsi zuten berriro 2020ko lehen hilabeteetan. Zehazkiago adierazita, arlo pribatuaren zorraren zenbatekoa 60.537,5 milioi eurokoa izan zen, 2005eko hirugarren hiruhilekotik inoiz jaso duen baliorik txikiena baita, urtebete lehenago erregistratutako datua baino %1,1 txikiagoa eta aurreko hiruhilekoko balioa baino pixka bat txikiagoa. Zenbateko horrek esan nahi du bere zorra %29,1 murriztu dela 2008aren amaieran izandako maximotik eta haren zenbatekoa ia 25.000 milioi euro murriztu dela ordutik. Beheranzko joera hori sektore publikora ere zabaldu zen, haren

zorpetzea %3,2 jaitsi zelako. Honekin, bederatzi hilabetez jarraian gutxitu da zorpetzea. Izan ere, 2018ko ekainetik sektore publikoak 1.000 milioi euro baino gehiago murriztu du zorra.

Datu horiek erakusten dutenez, Covid-19ko pandemia ez da oraindik kreditu jardueran nabaritzen hasi, eta, beraz, Espainiako eta eurogune osoko finantza erakundeek espero dute apirila eta ekaina bitartean koronabirusaren ondorioak askoz modu nabarmenagoan eta biziagoan islatuko direla, bereziki finantzaketa eskariaren kasuan.

Burtsako merkatuen ezegonkortasunaren aurrean, aurreztaileek bankuen gordailuen aldeko apustua egin zuten berriro, inbertitutako kapitala bermatzen duten produktuak baitira, uneotan eskaintzen duten errentagarritasun eskasa ematen duten arren. Izan ere, gordailu pribatuak %0,9 hazi ziren eta 80.000 milioi euroren atalasea hurbildu ziren berriro. Beste hiruhileko batez, aurrerapen hori ageriko eta kontuan hartutako gordailuetan egindako ekarpenetan oinarritu zen, epera bideratutakoak %16,7 murriztu baitziren. Honekin sei urte dira etengabe uzkuratzen direla. Gaur egun, 12.000 milioi euro baino ez dira inbertitzen produktu horietan, baina boom ekonomiko betean pilatutako zenbatekoa 43.600 milioi eurotik gorakoa zen. Azkenik, sektore publikoak berriro desinbertitu zuen gordailuetan. Aurreko guztiaren ondorioz, gordailu guztiek %0,1eko jaitsiera izan zuten, 2015eko erdialdetik izandako lehen beherakada delarik.

Aurreikuspenak

Covid-19k azken ehun urteko munduko osasun krisirik handiena ekarri du eta eragin larria izaten ari da jarduera ekonomikoan. Oinarrizko eszenategi batean, pandemia murriztu egingo da eta 2020ko bigarren seihilekoan kontrolpean egongo da, eta eusteko neurriak pixkanaka kenduko dira. Suposamendu horiekin, munduko ekonomia %4,7 inguru jaitsiko da 2020an, eta %5,2era arte haziko da 2021ean, Consensus Forecastsen arabera.

Munduko hazkundeari buruzko aurreikuspenen inguruan zalantza ugari daude, ekonomiaren bilakaera aurreikusten zailak diren faktore zalantzagarrien mende baitago. Pandemiaren hedapena eta intentsitatea, tratamenduaren eta txertoaren aurkikuntza, berreskuratze politiken eraginkortasuna, kontsumo patroietan izan daitezkeen aldaketak eta konfiantzan izandako eraginak dira gaur egungo proiektzio ekonomikoko edozein ariketari eragingo dioten aldagai ezezagunen adibide batzuk. Oso litekeena da 2020. urtean munduko ekonomiak atzeraldirik okerrenea jasatea Depresio Handiaz geroztik, eta ekonomiaren beherakada bizia eta orokorra izango da herrialde guztientzat, nahiz eta larritasun maila desberdinekin. 2021era begira, susperraldi partziala aurreikusten da, baina BPGaren maila birusa baino lehenagoko mailen azpitik